

BÖLGESEL YEREL BUĞDAY PROJESİ BASIN BÜLTENİ

Uluslararası Mısır ve Buğday Geliştirme Merkezi (CIMMYT)-Türkiye Ofisi, Konya Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü ile birlikte iklim değişikliğine karşı bitki genetik kaynaklarının kullanımını artırmak ve toplum düzeyinde kırsal geçim kaynaklarının var olan kapasitelerini güçlendirmek için “**Günümüzde Yetiştirilmekte Olan Yerel Çeşitlerin Genetik Çeşitliliğinin Devamını Sağlayarak Buğday Üretimini Ve İklim Değişikliğine Dayanıklılığının Artırılması İle Gıda Güvenliğinin Geliştirilmesi**” projesini hazırlamış ve kabul edilen projenin uygulanması için Aralık 2015’te Gıda ve Tarım için Bitki Genetik Kaynakları Uluslararası Antlaşması’nı imzalamıştır.

Bölgesel yerel buğday projesi; Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (GTHB)-Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü (TAGEM), Uluslararası Mısır ve Buğday Geliştirme Merkezi (CIMMYT), Uluslararası Kuru Alanlar Tarımsal Araştırma Enstitüsü (ICARDA) ve son yılında Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından desteklenen “**Türkiye’de Yerel Buğday Çeşitlerinin Envanterinin Çıkarılması**” projesi kapsamında Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından 2009-2014 yılları arasında yürütülen çalışmalar sonucunda 65 ilde 1850 çiftçiden toplanarak gen bankalarına kazandırılan 3000 popülasyondan kuraklık ve yüksek sıcaklık toleransı gibi bazı özellikler bakımından seçilen yerel buğdayların çiftçi tarlalarında ve koşullarında yerinde korunmasını amaçlamaktadır. Projede Türkiye’den Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü (BDUTAE) ve Uluslararası Kuru Alanlarda Tarımsal Araştırma Merkezi (ICARDA)-Türkiye Ofisi; Afganistan’dan Tarımsal Araştırma Enstitüsü (ARIA) ve CIMMYT-Afganistan Ofisi, İran’dan Kurak Alanlar Tarımsal Araştırma Enstitüsü (DARI) ve CIMMYT-İran Ofisi, Japonya’dan Yokohama Şehir Üniversitesi Kihara Biyolojik Araştırmalar Enstitüsü (KIBR) ile yakın işbirliği içinde yürütülmekte olup, Uluslararası Mısır ve Buğday Araştırma Merkezi (CIMMYT)-Türkiye Ofisi tarafından koordine edilmektedir.

Proje kapsamında yerel buğday çeşitlerinin toplandığı ülkeler Türkiye, Afganistan ve İran bulunmaktadır. Projede çalışılan bölge ve iller gelişmişlik ve yoksulluk göstergeleri, yerel buğday çeşitliliği, ulaşılabilirlik ve katılımcıların güvenliği ve yüksek etki olasılığı kriterlerinin kullanılması ile belirlenmiştir. **Afganistan**’da Belh ve Herat, **İran**’da Doğu Azerbeycan ve Kuzey Horasan, **Türkiye**’de Konya, Malatya, Mardin ve Tokat illerinde başlayıp Aksaray, Bilecik, Erzurum, Karaman, Manisa, Niğde, Siirt, Şırnak illerini de kapsayan 12 ilde 25 ilçe ve 50 köyde 91 çiftçi tarafından projeden sağlanan yerel buğday çeşitlerinin ekimi yapılmıştır. Takip eden yıllarda farklı iller projeye dahil olabilecektir. *Projenin paradigması yerel*

buğdayların çiftçilerden toplanması, çiftçilerin katılımı ile geliştirilmesi, çoğaltılması ve tohumun çiftçilere geri dağıtılması yanında yerel buğdaylar, tohum muhafazası ve bilimsel tarım üzerinde eğitim verilmesidir.

Bu çalışma ile Yerel Buğdaylar konusunda farkındalık oluşturulması yanında, Türkiye'nin önemli bir mirasının kaybolmasının önlenmesine yönelik politikaların geliştirilmesi için stratejiler oluşturulmaya çalışılmaktadır. GTHB'nın özellikle Türkiye'nin Yerel Buğday mirasının korunması yönünde attığı bu önemli adım ile hem genetik tabanın korunması ve genişletilmesi, hem de yerel materyallerin sürdürülebilirliğinin sağlanması konularında önemli sonuçlar elde edilmiştir. Yerel materyallerin önemi ve GTHB'nın genetik kaynakların korunmasına yönelik geliştirdiği politikalar hakkında farkındalık sağlanmıştır.

Proje hakkında tüm bilgiler ve yürütülen faaliyetler www.wheatlandraces.org ve www.yerelbugdayturkiye.org sitelerinde bulunmaktadır.